

78. Jiráskův Hronov 1. - 9. srpna 2008

PRÁVO 4

Chvála obrozenectví - chvála bláznovství

Napadlo mě to při zahájení výstavy Malované opony ve foyeru Sálu Josefa Čapka. Jak je dobře, že se v Čechách stále ještě najdou lidé, které si pracovní nazývám obrozeneci.

Rozuměj lidé, které planou svatým nadšením pro věci, které nejsou lukrativní, bezpodmínečně nutné a pro mnohé vlastně ani moc důležité. Ale jsou to věci, které přinášejí do života něco milého, pěkného, radostného. Koho by napadlo hledat po celých Čechách staré opony a nasbírat jich tolik, že vydají nejen

na malou výstavu, ale na celou knížku? Takovým člověkem, jehož duševní mládí popírá fyzický věk - je pan Jiří Valenta. Člověk s hlavou plnou nápadů - stál u zrodu velkolepého projektu historického zmapování českého amatérského divadla a také u založení Muzea českého amatérského divadla v Miletíně. Uvádím jej ale jen jako příklad - „jeden za všechny.“ Svého obrozence si jistě doplní každý sám... Zvláště tady na Hronově, kde se ještě stále setkáváme s nadšením pro věc, které je nezasvěceným nepochopitelné.

Prohlédnete-li si onu výše zmiňovanou výstavu divadelních opon, a věnujete-li pozornost jménům, mezi kterými jsou jak slavní

Postmoderní rozhovor o postmoderně

Postmoderní doba mě fascinuje. Fascinuje mě natolik, že se pojem postmoderna neustále snažím sama pro sebe nějak definovat. Proto mě vždycky překvapí, že existují lidé, kteří o postmoderně nic nevědí nebo o ní dokonce nikdy neslyšeli. Jako můj kamarád Honza. Studuje programování na matfyzu a o postmoderně sice slyšel, ale nikdy ho nenapadlo se tímto pojmem nějak zabývat. Postmoderna ho ale stejně dostihla. Došlo k tomu tak, že se Honza seznámil s jednou slečnou studující na filosofické fakultě. A ta slečna ho pozvala na večírek plný dalších potenciálních filosofů. On ve snaze na slečnu zapůsobit i přes všechna varování svých přátel večírek navštívil. A na večírku se o postmoderně hojně hovořilo. Soudě podle toho, co mi Honzík druhý den vyprávěl, když se snažil odvírat můj počítač, to nejspíš bylo téma jediné.

„No bylo to strašné, to si vůbec neumím představit. Derrida sem, Foucault tam. Copak o tom se baví normální lidé? Jsem si myslil, že jdu pařit, ale to byla samá dekonstrukce a negace.“ Chtěla jsem sice poznamenat, že večírek matfyzáků asi taky nebude pro normálního člověka úplně stravitelný, ale protože Honza pro změnu nadával mému počítači a tím nepřímo mně, tak jsem radši mlčela. „A člověk aby na tu postmodernu potřeboval slovník. Všechno je post-, inter-, hyper-, dys- a já nevím co ještě. A hlavně je všechno negativní. To teda vážně nechápu proč.“ Honza zuřivě mlátil do klávesnice.

„No jo, ale pesimismus je pro postmodernu typický,“ odvětila jsem se namítanou. „Vždyť je to vlastně strašně depresivní doba. Jsme přelčení technikou, hluboký city jsou nám k smíchu, nejsme ani schopni vytvořit něco nového, všechno už tu totiž bylo. To je například z uměleckého hlediska hodně smutná skutečnost.“ „Stejně si myslím, že nemáš pravdu,“ Honza se na chvíli zamyslel. „Vezmi si například starý programovací jazyk. Snažily se být nějakým způsobem originální, aby se celkově odlišily od těch ostatních. Jenže v nějaké oblasti vždycky selhaly. A pak se přišlo na to, že když ty staré programovací jazyky rozbiješ, teda dekonstruuješ, abys mi rozuměla, vezmeš si z nich to dobré a to nefungující vypustíš, tak vytvoříš optimální program. Úplně se to podařit nemůže, protože dokonalost neexistuje, ale to nevidím jako důvod, proč bychom se měli přestat snažit. Prostě se z minulosti musíme poučit, to je všechno.“ Nadechla jsem, abych Honzovi vysvětlila, že postmoderní člověk je nepoučitelný a nic ho nedokáže uspokojit, ale nakonec jsem neřekla nic. Bylo by to zbytečné. Honza postmoderní dobu stejně nikdy nepochopí.

Petra Hanušková

Tanečná skupina Parau Parau z Jablonce nad Nisou nemá meno choreografky a vedúcej súboru uvedený ani v bulletinu JH, ani na vlastnej webovej stránke. Všetade sa prezentujú ako skupina a túto formu zvolili aj pri rozhovore:

Cudzokrajne znejúci názov sme si požičali z rovnomeného obrazu Paula Gaugina. Parau - parau totiž v tahitskom jazyku znamená „komunikácia medzi ženami“, čo v začiatkoch úplne vyjadrovalo našu tanečnú podstatu. V súčasnej dobe majú v Parau - Parau významný hlas aj muži, ale názov sme si ponechali. V tomto zložení pracujeme viac - menej už 10 rokov, sme čisto amatérsky súbor a tanec je pre nás hobby. Doma svojho diváka nemáme a aj keď ročne vytvoríme novú choreografiu, hrávame ju najmä na prehliadkach a festivaloch. Táto choreografia vznikla na spoločnom sústreďení, jej autorstvo je skupinové a našim jediným zámerom bolo vytvoriť takú „pohodovku“ o čítaní a o knižkách. Jednotlivé sóla sú vyjadrením žánru jednotlivých kníh a nič viac za tým nie je. Väčšina ľudí vníma tanec ako ťažký žánr pre náročného diváka, ale podľa nás môže existovať aj len tak, pre radosť. Na festivaloch nám radili, aby sme sa za tými knižkami pokúšali hľadať ďalšie paralely, niečo viac, akoby ich tá číra pohoda vôbec neuspokojovala. Pre nás je ale najdôležitejšie, aby bola v tanečnom predstavení nejaká knižka, nejaký vtíp, nech je rozvinutím aj drobného fóru, nech sa divák zasmieje. Netreba stále niečo riešiť.

- red-

Parau Parau: SÓLO pro knížky

DOBRÁ ZPRÁVA!

Zhlédnuté dává zprávu o tom, že jsou tu lidé, kteří milují knihy, váží si jich, radují se díky nim, čerpají z nich to, co pro své momentální žití potřebují.

Tahle zpráva je zásadní a potěšitelná! A jestli se to sdělování děje třeba trochu kostrbatě, nejasně - není zas až tak důležité (alespoň pro mne).

Po otevření opony se vynoří siluety tanečníků, každý má svou barvu jednoduchého kostýmu a ty barvy se před námi míhají tak, jako bychom si prohlíželi hřbety knížek... každá má svou barvu, svůj příběh... a ten pestrý svět se nám nabízí pro naše smysly i pro intelektuální potěšení (o tom svědčí citace, které zaznívají misty jako hudba i mimoděčné sdělení).

Neúplnou taneční vybavenost jednotlivých aktérů povyšuje nápaditá choreografie celková... a tak výsledný dojem z této taneční miniaturny je: milý, dobrý, povzbuzující!

V době, kdy se říká, že mizí čtenářský zájem, to určitě platí! A to, že o knihách a o pocitech z nich lidé tančí... to je opravdu dobrá zpráva!

Zoja Mikotová

JAK SE TANČÍ KNÍŽKY...

Když jsem zjistila, že mám napsat o jabloneckém Sólu pro knížky, tak jsem zvědavá, protože coby zarytého knihomola od útlého dětství mě velice potěšil fakt, že existují ještě mladí lidé, pro které čtení knížek je synonymem pohody. A byla jsem zvědavá, jak se tančí knížky.

Devět pastelových tanečníků předvedlo krátkou (7 - 8 minut trvajícím) etudu, která vyzářovala opravdu pohodu a radost, nic víc, nic méně. Četlo se vleže, vsedě i v pohybu a jednotlivé „knížky“ vystupovaly z řady s letmo naznačeným obsahem. Proč k tomu dětský hlas počítal v blíže neurčeném jazyce (katalánština?), řezalo se pilou či připravovalo, potažmo konzumovalo jídlo, mi sice unikalo, ale zase mě to tak moc nestresovalo. Příjemná etuda. Čtete a tančete dál, moji milí pojižeštější knihomolové...

Radmila Hrdinová

Mně se to zdálo takové fajn. Veselé, barevné, nezatežující. Jako zmrzlina.

Kateřina

Já jsem dost dlouhou dobu nevěděl, o čem to je. Ale pak mi přišlo na um, že každý z těch lidí znázorňuje nějakou knížku. Ale pak jsem nechal, proč jsou rozlišeni jen barevně. Oni byli obal a jejich tanec byl pak obsahem té knížky? Asi jo. Oni si jen tak četli a my jsme viděli věty, útržky, které si čtou. Ale proč to všechno říkal dětský hlas? A proč byly všechny ty knížky jenom pozitivní? Já nevím. Vždy je ještě nějaká další otázka.

Tomáš

Mně se to zdálo moc naivní. To druhé sólo by pro mne víc ono. To mělo drsnost a takovou živočišnou energii. Tohle bylo víc pastelové, taková imprese, to druhé byla exprese.

Lucka

Mně se to nejdřív moc líbilo. Říkala sem si, to je veselý, svěží, to je prima. Ale pak přišli ti další - Anka Banka a Kino a na Sólo pro knížky jsem rázem zapomněla. Asi to bylo způsobené tím, že ty další dva byly lepší.

Karla

Míchat jabka s hruškama se nevyplácí. Což se znovu potvrdilo činem programové rady, která se rozhodla skloubit tři různorodá představení do jednoho pásma. Možná se jim zdálo, že v nějakých deset minut je na samostatnou hru docela málo. Jenže takhle to odnesla každá hra, i když svým specifickým způsobem. Najednou máte tendenci porovnávat neporovnatelné. Když na to půjdu čistě hypoteticky, kdyby bylo představení Sólo pro knížky uvedené samostatně, možná by mě tolik nepraštilo do očí, že na pointu je to málo a misty zoufale popisné obrazy, které diváka okrádají o prostor pro fantazii, záhy střídá chaos a notoricky známé pohybové prvky, jež jsou tu jaksi samy pro sebe. Nakonec jsem se bavil pouze barevností triček ladičích s kalhotami a najednou byl konec. A pak přišla naprostá pecka, kterou rozehrála NoTa. Ale možná by to bylo úplně jinak a s jablky podávánými na podnosu samostatně by se ukázalo, že jde o plody okrasné jabloně, jež jsou, jak známo, v parku jen na parádu.

Kryštof Ševčík, Praha

Day 2

A sunny Sunday, many people on the square, most of them eating ice cream. An observation: ice cream is very popular here. Also eating and drinking outside is popular. In the Alois Jirasek Park there is a festive day organized by the cooking school of Hronov because it is the day of their patron Saint, with stalls with all sorts of food and drink and people are taking good advantage of this opportunity. I observed the strollers for a while and counted that eight out of ten had something to eat or drink in their hands.

Then a performance consisting of three short parts. All visual, so ideal for foreigners who can have their own interpretation and ideas.

First SOLO PRO KNIZKY. Nice movements by seven persons, solo pieces as well as ensembles. Everybody is always in hurry and running against time. But books bring solace... And that is certainly a fact that everybody, from whichever country, knows and can identify with.

The second piece ENKY BENYKY ANKA BANKA was dance theatre by two very fit young women. No real story, only improvised movements related to meetings, interactions, partings - improvised on the live music on stage and danced with a lot of energy.

I was told that the earlier performance this afternoon had been different. Some effort!

The third piece was great and a lot of fun. KINO was a slapstick comedy which started very funnily with the setting up of a couple of rows of cinema seats in slow motion. What followed was even funnier. All the people who came into the cinema had their own characteristics and succeeded in making them perfectly clear in a very short time. A great moment was when the movie tape broke and by mistake a tape with the music of "Je t'aime moi non plus" was put on, very briefly only, but the spectators were alerted (probably not only the ones on stage).

This production started in an unusual way. The group had too many actors, so everybody who wanted to play had to create her or his own character. They did a good job and all the different characters together created a very funny performance, of the right length, in the right tempo and with well chosen music. One of the best of its kind that I have ever seen on festivals.

DEKALOG It is summer so no sweaty hockey players, but actors. Only ten spectators at the time were allowed in for a performance of some twelve minutes during which we witnessed a wedding ceremony, a death and a funeral meeting. Since the rooms were very small the ten spectators were very close to the actors and in the dim light it was even hard to see who was who. I do not know the director of DEKALOG Ondrej Purnr, but I am sure that he knows the work of Jerzy Grotowski. A highly interesting performance and I am thankful to the organizers to have selected it for this Festival. Food for thought and discussion!

FROGS, the greenish contemplative drama by Theatre Kamen from Prague. The group informed us that the play with the same title by Aristofanes has nothing to do with their play. Well, Aristofanes certainly was not writing about real frogs. Not that we saw a real frog in this performance, but apparently there were lots of them. Oscar, the invisible Oscar, got rid of them at the neighbours house, but here they are a problem.

A text play, which made the audience laugh a lot. A very simple setting; I like that because then one does not get distracted from the acting. The long pauses in the text delivery were intriguing in the beginning, but together with the quiet and deliberate movements they also made the performance quite static. Nice green touches here and there, which showed attention for details.

All in all a very good theatre day.

NoTa

Plzeň NoTa Plzeň: Enyky Benyky Anka Banka

MÁM VELICE RÁD POHYBOVÉ DIVADLO

Nebo mám napsat taneční? Zkrátka a dobře divadlo, které ovládá tělo, tělesnost a umí tenhle materiál přivést k tomu, aby vypovídal o celistvosti člověka. Taky se ovšem pohybové divadlo bojí. Neboť vím, že za ten pohyb se často schovává tu exhibice bez smyslu, někdy zase jako bycosí velkolepého, co se ovšem jen tak tváří, a jindy zmltání všeho druhu, které je zcela diletantské. A taky módnost. Tím chci říci, že přes všechnu svoji lásku k pohybovému - nebo tanečnímu? - divadlu jsem při setkání s ním krajně ostražitý a bděle sleduji všechno, co se jen trochu zdá podezřelé z toho, že ta tím „mluvícím“ tělem je prázdná a pusto. Dvě dívky, které se představily pod jménem soubor NoTa z Plzně, beru jako ukázkou, jež pohyb spojila s rytmizovanými slovy přerůstající posléze v rytmus bicích nástrojů. Byla to pro mne jistá inspirace jak se dá pracovat s některými složkami hereckého i nehereckého výrazu, jak je spojovat na bázi materiálu a výrazu. Což není o věci. Ale mluvit o celistvém scénickém tvaru bych se neodvážil. Prostě etudy, které ukazují různé šance lidského těla jako nástroje herectví.

Jan Císar

Jak vznikla vaše spolupráce?

IČ: S Lenkou jsme se poprvé potkaly v Praze v tanečním centru Druha Praha na pohybovém semináři Feldenkraisova metoda, což byl seminář Pohybem k sebeuvědomění. Tady jsme se seznámily.

LJ: To bylo před třemi lety. Dobře se nám tam spolupracovalo, takže Ivanka pak začala chodit na naše tréninky (NoTy) a teď, po třech letech, vznikla inscenace Enyky Benyky, je to vlastně první věc, kterou děláme jen my dvě.

Jak vznikala? Měly jste nějaký pevný rámec, nebo to bylo založené na improvizacích?

LJ: Věděly jsme, že bychom chtěly udělat něco o tom, že v každém z nás je stále ještě kousek dítěte, ten holčičí svět, a já jsem chtěla ještě do této vize vložit báseň Když jsem tě poprvé uviděla. Ostatním holkám z NoTy se to moc nelíbilo a vlastně to ani nechtěly dělat. Ivanka byla jediná, které se ten nápad líbil, takže jsme na tom začaly pracovat spolu. Nejdříve jsme o tom hodně mluvily a zkoušely prostě jen tak tancovat.

IČ: Podle mě nejde úplně tak o to, jak to vzniklo, ale spíše o to, co toto představení říká o způsobu práce a nakládání s pohybem, zvukem a hlasem jako takovým. O to, z čeho lze z této činnosti - „práce“ vycházet, z jakých zvukově - pohybových souvislostí a možností.

Eva

ROZHOVOR U PIVA

- R: Ahoj Michale.
M: Jé, ahoj Rendo, taky máš žízeň?
R: Jdu na inspirativní pivo, budu psát recenzi.
M: To jsme na tom stejně, jdu sem psát „Kino“
R: To máš dobrý, to byla pantomima a to je tvoje parketa. Ale já jdu psát „Anku banku“
M: Co chceš? To je zase tvoje parketa, vždyť to bylo divadlo poezie.
R: Fakt?
M: No a ne? Já něco slyšel.
R: Ne - to bylo pohybové divadlo. Já myslím, že se snažily dát pohybem význam těm textům.
S: Co si dáte?
M: Velkej gambáč.
R: Malou Plzeň.
M: Já jsem tam viděl hlavně abstrakci. Výrazový tancem podtrhovaly pouze emoce. Nehledaly význam.
R: A je to divadlo, když jsou tam jenom emoce?
M: Určitě. Nechávej nás diváky, abychom si význam našli sami.
R: A jak jsi rozuměl těm vztahům?
M: Pro mě z pohybu číselly vztahy matky s dcerou nebo dvou lesbiček. Ale texty byly o hetero vztahu, alespoň v druhé půlce, ne?

Až já budu velká, bude ze mě selka... dětství, které se díky říkadlům... stává kouzelným. Děťství, které se postupně dostane do fáze dospívání. Až já budu velká - bude ze mě... A co ze mě bude? A kde mám toho Janka? A jak to všechno je? Je to je náhoda? Improvizace? Pohyb? Cistá ryzí radost se pokusit o nějaké vysledování ranných básniček, které nemají ani tak vyjadřovat smysl textem, ale určit rytmus... Rytmus, smysl žití... ženského žití. Enyky Benyky Anka Banka pro mě je zážitkem nesmírným. Taneční technika, kterou protagonistky vládou na jevišti je neuvěřitelná, převážně ve chvílích, kdy si uvědomuji, že to právě na jevištích není nic běžného....

Anka, České Budějovice

Škoda, že je u nás taneční a pohybové divadlo jakoby diskriminované. Málokoho zajímá, sotva kdo tomu rozumí. A přitom toho má pohyb tolik co říct.

Jiří Ká

ZA KINEM DO DIVADLA

Novinové titulky hlásají, že filmovým hitem letošního srpna bude muzikál Mamma Mia! s hvězdnou Meryl Streepovou. To ovšem ještě netušily, že nejlepší Kino se odehrává v divadle.

O Divadelním souboru při T. J. Sokol z Lázní Toušeň jsem před letošním Hronovem nikdy neslyšela, o to víc jsem překvapená, že se jedná o soubor víc než poučený jak po režijní, tak po herecké stránce. Jejich Kino je vtipná, krátká a úderná groteska. Zřejmě se v hronovských kuloárech budou ozývat i hlasy, že to byla jen taková „pitominka“, dramaťácká etudka a že inscenace postrádala silné téma a aktuální výpověď. Kino je ovšem přesně budovaným tvarem s přesným temporytmem srovnatelný s Groteskou, kterou před několika lety na JH uvedlo jihlavské De Facto Mimo. Režisér Dušan Müller umí přesně vystavět gag, ukázkově třeba v motivu malé dívky z druhé řady neustále si stěžující na vyšší spoludiváky, kteří si před ní sedají. Herce stylizuje do pevně daných, na první pohled čitelných charakterů usilujících ve stále zběšilejším tempu zhlédnout film, za který si zaplatili. Všichni jsou výrazní, svoje postavy načrtávají ostrými konturami a nerozvolňují spád hry jemnější charakterizací. Pro groteskní nadsázku a načasování gagu pak projevují obzvláštní cit ztřeštěná dívka ze zamilovaného páru a mladistvý metrosexuál navštěvující film se svou dívčí suitou. Režisér nenechá žádný motiv vyšumět do ztracena a každý se vždy několikrát vrátí, aby byl zakončen údernou pointou. Snad jen trochu alogicky a jako vystřižená ze zadání nějakého improvizčního cvičení působí scéna sledování filmu, kdy se během krátké chvíle na plátně vystřídá jak horor, tak zamilovaná romance, bláznivá komedie i srdceryvný doják.

Vynahradí ji ovšem konec inscenace, kdy se po ony „hledáče výpovědí“ objeví i téma, co všechno jsou lidi schopni dělat, když se v sále zhasne, aby se po skončení promítání zase vrátili do svých obvyklých seriózních či pubertálních masek.

Třetí den bývá údajně kritický, co pak může být pro festivalového diváka zaskočeného náhlým kontinuálním přlivem divadla příjemnější než lehké, vtipné, dobře udělané představení? Když je navíc ještě krátké.

Jitka Šotkovská

strana 7 →

- R: Já jsem zaznamenala texty od holčičích říkaček až po ženské texty, ale ten pohyb mi k porozumění moc nepomáhal. Odnesla jsem si pocit, že být ženou je urputný boj ve víru bubnů.
- M: Ta choreografie na bubenické sólo se mi moc líbila. Ale jinak byly bubny nevyužité. Když už si daly takovou práci s jejich nastěhováním na scénu.
- R: A trvalo jim to déle než minutu patnáct, za kterou druhá parta nastěhovala na jeviště celé Kino.
- M: Do Kina se mi nepleť, na to píšu recenzi já. Apropos, jak se ti to líbilo?
- R: Mně moc. Pochopila jsem úplně všechno. A to se mi vždycky u pantomimy nestává.
- M: To je fakt, bylo to obsahově i výrazově tak čisté, že není co vytknout.
- R: A měli to dotažený. Před představením se ten první pár všech vyptával, kde je tu v Hronové kinosál a ta emopunkerka dekorativně hulila na schodech.
- M: Vážně? Proč já bilbec chodím do divadla se sklopenou hlavou?
- R: Aby přes tebe viděli ti, co sedí za tebou, přece.
- M: Áno, všichni jsme se mohli najít v postavách, které přišly do kina. Byly to neuvěřitelně vyrovnané herecké výkony a všechny situace vystavěli i dokončili přesně podle groteskových pravidel.
- R: Kterých třeba?
- S: Ještě jedno?
- R+M: Áno.
- M: Třeba, že situační komiku mezi postavami exponujeme na začátku, uprostřed o ni zavádíme a na konci vygraduje v pointu. Takovýchhle situací tam bylo mnoho a v přesném temporytmu se navzájem prolínaly.
- R: Mě bavily i jednotlivé gagy. A chtěla bych pochválit i dotaženou stylizovanou děkovačku. Na to nezapomeň, až budeš psát tu recenzi.
- M: Nezapomenu. Protože děkovačka byla úžasná, ale lidi to s ovacemi trochu přeháněli. Nezdá se ti, že tam měli klaku?
- R: Ne, ale bylo to představení, které útočí na první signální, tak se asi divákům ulevilo po těch těžkých kusech.
- M: Tak já jdu psát, čau.
- R: Já taky. Dopovíme si to večer u Tritona. Ahoj.

Renata Vordová a Michal Hecht

Dovolím si parafrázovat kolonku letošního hronovského programu. Mini inscenace „Kino“ pro mě totiž byla velmi příjemným vyvrcholením. Zajímavého a vyzáženého bloku pohybového divadla. Nejsm odborník, hodnotím představení dle prostého kritéria „líbilo – nelíbilo“. Kino se mi doopravdy líbilo. Smál jsem se jako kůň a hýkal smíchy. Zkrátka se zadafilo. Má bránice byla úspěšně atakována a nemilosrdně knock-outována. „Bravo!“ Tleskám všem aktérům. Pobavil jsem se a o to myslím nejspíš šlo.

-lp-

Bylo zvláštní, když jsem se po představení ocitl před divadlem a byl jsem jako jeden ze dvou oslověn, abych právě Kino nějak okomentoval, že se k němu ještě nikdo nevyjádřil, jak šokující! Ale na druhou stranu to mohu učinit alespoň já. Nejsm odborník přes pohyb a pohybové divadlo vůbec, ale na druhou stranu jako divák „neodborný“ jsem nadšen! Byla to bezmála třicetiminutová masáž bránice, velmi náročná masáž. Už sám začátek, na který měla technika pouhé tři minuty a potom... Už jen samé „charaktery“ a dlužno také dodat, že od začátku do konce velmi dobře udržené... Jednotlivci, dvojice či dokonce trojice jednotlivá jako jeden muž... Prostě a jednoduše dokonale plejáda postav i postavíček, se kterými není problém se v kině potkat. Zkrátka nikdo svým výkonem nezastínil jiného, i když smích se ozýval hlavně v určitých momentech jednání a konání „velké trojky“, nemusí být ostatní vůbec zklamání - jejich „charaktery“ prostě dnes nevyznívají tak směšně.

A na závěr... Snad jen tolik, že pokud vám Kino proklouzlo, jen a jen vaše škoda.

-jh-

Kino jsem neunikla. Bohužel musím říct, že nepatřím do většiny natěšených diváků, rozjasněných tváří. Nějak jsem se z Kina nemohla vzpamatovat, pro mě to bylo ani nevím proč absolutně smutné. Prvoplánové urážení všech možných lidí, kteří můžou jít do kina. Nemám chuť jít ani do kina ani do divadla na něco takového znovu... A nevysvětlím si to, i když jsem se snažila se nějak naladit a pobavit, nešlo to!

-jk-

Naše společná potřeba

věnovat se amatérskému divadlu dost možná souvisí s nejistou orientací v realitě a ve fikci. Petr Michálek, nový moderátor PC, připodobnil klub ke společenské hře na městečko Palermo. Hronov usíná, Hronov se probouzí. Nehledá vraha, ale problém a jeho řešení. Kdo z lektorů je mafián a kdo komisař Corrado Cattani, se prý uvidí až časem.

Jsem vášnivou hráčkou městečka Palermo. Ráda trávím čas s přáteli navlečenými do nejrůznějších rolí. Ráda se tváním, že já nehraju nic. Vzuřujuj mě chvíle, kdy se těžko odečítá, co je ještě hra a co už skutečnost.

Téma reality a fikce procházelo celou první diskuzí. V podobě otázek. I hráči v Palermu se ustavičně ptají. Co je U Zeleného papouška doopravdy a co jenom jako? Co se to děje v Penzionu? Nebo by se mohlo dít? Je Schnitzlerův papoušek o rozpadu monarchie? O přepólování společnosti? O tom, jak vnímat historii? Anebo o pirandellovských potížích s identitou? O hercích a postavách? Nebo snad o reality show? Potřebě ubavit se k smrti? O soukromých otřesech na pozadí společenských revolucí? O nepochopení situace?

A dál. Pension jako zástvěti i jako obyčejný podnik. Jako rekapitulace života v očistci. Nebo v Edenu? Ale jaká očista, jaká katarze? Jaké tajemství? Když je to jen banální trojúhelník s neznámým otcovstvím? Další dezorientace.

A co když se autor přizná, že píše o své nejistotě a cíleně skrýt vše, co by divák mohl přivést na stopu?

Upřímně mě potěšilo, že lektorský sbor nedával přímé odpovědi. Spíš zapáchal od křížovatek rozcestníků, které mohou pomoci nebo zmást. Občané městečka nemuseli nasazovat život za přesvědčení, že vrah je ten druhý. I když je přirozené nějaké přesvědčení – a přesvědčivost – od umělců očekávat. Proto rozumím všem, kteří se jasných vysvětlení dožadují. „Ta hra je k sedmdesátých narozeninách. O bližení se k předpokojí Penzionu a k tomu, co je dál. Vlastně jsem, Maruško, rád, že se tě to nedotklo“, řekl František Zborník jedné z nich.

Kromě toho, že městečko Palermo bývá vyvražďené, hra často končí nedorozuměním. Včerejší PC pro mě znamenal podstatné doplnění restu. Až tam totiž proběhla moje relativně plnohodnotná komunikace s divadelními představeními, o kterých jsem si v uplynulých dnech myslela, že jsem je zhlédla právě jakýmsi nedorozuměním. Přiznávám, že mě papoušek unavil a Pension znudil. Dlouhé kladení otázek na PC mě ale vyprovokovalo k vstřícnějšímu přístupu, k ochotě hledat v obou inscenacích inspiraci. Ta inspirace mi vystává jako první a nejdůležitější odpověď na otázku „proč?“, kterou si kladu pokaždé, když z divadla odcházím nespokojena.

Zuzana Malá

Divadlo Kámen

Praha

Petr Macháček: Žáby

ČTĚL BYCH MÍT DOMA ŽÁBY, ALE ČOLKY NE

Kdybch měl doma ve sklepě žáby, měl bych (zřejmě) problém. Mohl bych jej (snad) vyřešit za pomoci nerezových kbelíků. Možná by stačily i kbelíky plastové, rozhodně však naplněné přibližně třemi litry vody – to aby se z homogenního vodního prostředí žáby neodrazily a nevyskočily. V autorské hře (a stejnojmenné inscenaci) Petra Macháčka (a Divadla Kámen) Žáby však nelze hovořit o jakýchkoli přibližnostech. Vše je přesně dáno, vše je narýsováno, vše má řád, vše má svůj čas. Významy leží spíše mezi slovy, než aby byly sdělovány přímo. Vyprázdněnost, ohlodání, banalita – témata, která mohou být zelená, stejně jako by mohla být nahnědlá.

Přesto, že jsou reálné žáby v reálném sklepě jevem bezesporu problematickým, v inscenaci Divadla Kámen jsou (alespoň pro mne) spíše pokusem o poetické zobrazení bytostně vědních partnerských problémů, které je potřeba – řečeno moderním slovníkem – vyřešit. V některém snáší se možná píše: „mit ve sklepě žáby = nebýt ve vztahu spokojená.“ Řešení podobných situací nejsou a asi ani nikdy nebyla snadná. Hra (a inscenace) samotná navíc žádná řešení nepředkládá. Ukazuje pouze s jistým odstupem cestu k němu, předkládá „předběžnou analýzu řešení“ problému. Zijeme přece v době, kdy si za pár tolarů, dukátů či zlatých lze nechat odborné poradit a kdy stále ještě máme dobré přítelkyně, které mají partnery, kteří jsou hodní a rádi s čimkolí pomohou.

Macháčkovy Žáby jsou jedním velkým problémem, s nímž nám ale neporadí a nepomůže ani hodný Oskar. Ačkoli je strašně hodný. Nevím, možná je vše, co divák k vnímání inscenace potřebuje, podrobně popsáno v (nepřiložené) dokumentaci. Já v Žábách čtu zprávu o tom, že mezi mužem a ženou se nachází předivo vztahů natolik složitých, že zřejmě nemá ani cenu snažit se je komplikovaně zobrazovat. Musíme si vystačit s náznakem a smířit se s tím, že to podstatné nebude nikdy dosloveno.

PS. Oskar měl v pátek svátek.

Petr Christov

ESCHATOLOGIE PRÁZDNOTY A NEOSOBNOSTI

Divadlo Kámen je svébytné, autorské, ve výrazových prostředcích důsledně minimalistické a maximálně úsporné. Časem však nešetří. Potvrzuje to i inscenace Žáby. Scénu tvoří dvě černé židle a černý klavír v černě vymezeném prostoru. Kostýmy jsou stroje civilní, gesta střídá, mizanscény pravouhlé. Postavy zaujímají strnulé, sošné pózy a mluví monotónním hlasem. Vše probíhá s bezvztažnou dokonalostí nezúčastněností strojového mechanismu. Dlouhé pauzy, které předznamenávají každý pohyb a každou repliku se zdají být ritualizací banality a všednosti. Žáby, které se usadí ve sklepe, zpočátku zavánějí karkovskou pohromou, s níž do domu vstupuje neosobní úřednická mašinerie a skodolibá konfrontace ze strany kamarádky. Žádné existenciální drama se však nekoná. Po počátečním nezdaru, kdy žáby vyskáčou z kýble, do nějž byly nychytány, jsou provedeny nákladné analýzy, dva kýble jsou naplněny vodou a všechny žáby i čolci úspěšně vymošeni ze sklepení. Vše se nevzrušeně, věčně a neosobně vrací k zavedenému pořádku vyprázdněné všednosti. Část publika reagovala smíchem, část se snažila dobrat smyslu, část sváděla zápas s nekonečným plynutím času. Rituál bezvztažné neosobnosti a prázdnoty byl završen.

Jakub Korčák

Můžete přiblížit váš soubor?
Soustředíme se na trochu vyhraněnou větev divadla, dá se to nazvat minimalismem nebo alespoň něčím, co zkoumá některé aspekty tohoto směru. Dlouho jsme uvažovali, proč vlastně naše skupina vznikla (už je to deset let) a myslím si, že nakonec se to dá definovat tím slovem minimalismus.

Inspiroval vás někdo k takovému uchopení divadla?

Já myslím, že ne. Na začátku byla spíš moje představa a ty lidi se ke mně připojili a rozvíjeli to nyní se mnou. Spíš to byl negativní impuls. Na jevišti často vidím spoustu zbytečnosti, které zastíňují tu pravou komunikaci, takže se to neuměle snažím osekát. Nemám totiž rád ty věci, které jsou na jevišti navíc, které tam jsou jen pro to, aby tam byly. Podle mě pak nevidíte do herce dost hluboko, neužijete si to, pro co já osobně do divadla chodím, ten vnitřek herce, nahlížení do něj. V běžném divadle je toto zastíněné.

V čem jsou Žáby odlišné od vašich předchůzcích inscenací?

Bezpochyby tím, že jsou nejčistší. Zde jsme brali nejmenší ohledy na to, co řeknou diváci. Dělal jsem si to pro radost jako takovou referenční hru, vůči které můžeme poměřovat ty ostatní. V Žábách není nic navíc. Tedy samozřejmě pořad se dá ubírat, můžeme se úplně přestat hýbat a říkat pořád jen jednu větu. Je to hra na hranici našich současných možností. Je ale jasné, že nemůžeme dělat pořad takové extrémy.

S Petrem Macháčkem hovořila Eva

Oskar je hodný. Jaký jiný by vlastně měl Oskar být? Je absolutně jisté, že nemůže být jiný, ale když se dozvídáme, že je právě hodný, stejně to s námi oťese... To, že se žáby nakonec dostanou do zahrady, považuji za absolutně nejlepší nápad pana domácího, který má žáby ve sklepe. Jsem velikánským milovníkem žab... jsou pro mě vzácné. Stejně tak je vzácné toto hraní – nehraní. Kdy všechno vím jakoby dopředu, ale stejně si na to ochotně počkám, přijmu všechno – dlouhé pauzy, neživý děj, nepohybující se herce – rychleji, než jim způsob hraní dovolu. Zkrátka přejižiu to všechno a divím se, že se v divadle na JH smálo tolik lidí. Čemu? Vždyť jde o vážnou věc přemnožení a přemožení žab! Naštěstí všechno dobře dopadne, za pořádný obnos pračů, jak teď funguje všecičko... Chudák žabky zelené.

Adéla Stehnová, Zabovresky

Divadlo Bez střechy

Vyškov Jean Cocteau: Dvojhlavý orel

Drama Dvojhlavý orel se na českých jevištích příliš často neuvádí. Jak na něj váš soubor přijel?

S titulem Dvojhlavý orel přišel náš režisér Radoslav Mečar, kterému je velmi blízká poetika Jana Cocteaua. Musím se ale přiznat, že i já mám moc ráda Cocteauovy texty. A Dvojhlavý orel byla pro mě jako pro herečku velká výzva. Postava Královny mě pořád něčím oslovuje.

A nepůsobí toto drama na současné diváky příliš pateticky?

S tímto názorem se samozřejmě setkáváme. Ale je to také úkol pro nás herce – podat situace tak, aby působily přirozeně a přitom zachovat Cocteauův obrazivý jazyk. Který je ještě navíc v překladu Františka Hrubína. V tom myslím dokáže Dvojhlavý orel uspokojit náročného diváka. A potom je tu téma dvora a politických intrik. To je divácky vděčné v každé době.

Jak tedy diváci na vaši inscenaci reagují?

To je různé. Já mám osobně radši, když divák dokáže vyprovokovat. Rozhodně vás to nutí k hlubšímu zamyšlení než pouhé „líbil/nelíbilo se mi to“. A mám dojem, že mnozí diváci reagují podrážděně, protože se bojí přimout, když někdo na jevišti odkryje skutečně hluboké city. Je to pro ně asi příliš intimní záležitost.

Tedy máte možnost v krátkosti představit váš soubor.

Tak nejdříve bych chtěla upozornit, že jsme Divadlo bez střechy. Tedy pouze velké D a ne i B, jak se píše v programu. Jsme skromní. Jinak jsme soubor z Vyškova, vznikly jsme v roce 2003, máme na repertoáru pět inscenací a vybíráme si samé speciality. Nic normálního od nás čekat nemůžete. Proto se nám někdy stává, že diváci v prvních řadách syčí. Ale nám se hraje dobře!

Petra Hanušková

PRAVDA JE V KRUTOSTI A KRÁSE

V případě Dvohlavého orla Jeana Cocteaua (1889-1963) máme co dělat s básnickým dramatem, které se pevně opírá o evropskou kulturní tradici, jejíž znaky a symboly zpracovává moderním způsobem (slovo moderní tady používám jako výraz pro určitý umělecký názor 20. století, v umělecko-historickém smyslu tedy mluvím o minulosti).

Tvůrci inscenace předznamenání moderny přijali a důsledně rozpracovali ve všech inscenačních složkách. Tak ve scénografii se pracuje s geometrií, symbolikou barev (červená, černá, bílá), s nadsázkou v kostýmu. V hudbě zní quasi dobová cembalová citace, ale i jediný dramatický tón, herci pracují s přesnou pohybovou stylizací, a to vše je organizováno přesným aranžmá a světlem.

Hraje se hra o královnu, v té hře rytíř je básník, služebníci duchové jsou řízení protichůdnými mocenskými zájmy a jediný spolehlivý sluha je hluchoněmý.

Vítězem nad smrtí je láska (básník je navlas podoběn mrtvému králi), ale v mocenské hře láska ustupuje a nakonec umírá, přesněji je zavražděna. Vítězí politika prostřednictvím policie, dovedně maskované sloves bezpečnost – jako v tolika evropských moderních hrách.

Jean Cocteau, estét a jedna z ikon francouzské avantgardy, pracuje s celým arzenálem klasického odkazu, a inscenaťoři se s velkou sebekázní drží daných přísných souřadnic. Postavy jsou sošné, individualizované zjevem i projevem. Slovo i obraz jsou v přímých, nelomných barvách a tónech, s jasnými obrysy (jako obraz od Picassa nebo Modiglianiho). Pouze v poslední třetině Královna a Stanislav popustí uzdu romantičtějšímu výrazu, aby o to kru-

těji vyzněl návrat k přísnému řádu. Zdvojení postavy ministra vnitra Foehna a jeho skutečné velitelky Arcivévodkyně je mistrnou zkratkou a metaforou zároveň.

U Dvohlavého orla máme co dělat s vysoce artistním, estetizovaným tvarem. Inscenace je v duchu moderny nerealistická, přitom však ve svém řádu věrohodná. Oslovuje jako umělecké dílo, harmonický tvar, jako sčebýtný organismus, který nic nenapodobuje, dopracovává se ke svému vlastním výrazu. Vnímát takové dílo není zrovna pohodlné, (ani jazyk není běžný – básníka Cocteaua přeložil básník Hrubín), ale může to být uchvacující

(stejně jako vnímání moderní hudby nebo výtvarného umění). Dotkneme se při tom hodnot jako je vznešenost a kráska, vymkneme se ze všudypřítomné (i v umění tematizované) banality a v tomto stavu oproštění prožijeme v hledišti příběh, který se může odehrát v jakémkoli čase.

Cocteauův Dvojhlavý orel je také pádným příspěvkem do průběžné diskuse o postmoderně: právě proto, že není postmoderní, právě proto, že ukazuje, vůči čemu se postmoderní estetika vymezuje, právě proto, že představuje umělecké dílo jako sčebýtný fenomén, nezávislý na realitě, a přesto do ní vstupující tajnými dveřmi uměleckého vnímání.

Alena Zemančíková

COCTEAU JAKO VYŠŠÍ ŠKOLA AMATÉRSKÉHO HERECTVÍ

Dvojhlavý orel Jeana Cocteaua je soustem, na němž si lámou zuby i zkušení herečtí profesionálové, takže před závorku vytýkáám svůj hluboký obdiv k odvaze a elánu, s nímž se na něho vrhli vyskovští divadelníci. Cocteau představuje úkol pro vyšší školu amatérského herectví, což znamená od herců zvládnutí základních dovedností – práce s hlasem, mimikou, pohybem, rekvizitou atd. – a od režiséra schopnost artikulovaného sdělení, proč právě tento Cocteau. Prvního bylo dosaženo více, druhého méně. Nicméně, vyskovská inscenace se rozhodně zapíše do historie Jiráskova Hronova jako pozoruhodná.

A teď k tomu, co mi scházelo k dokonalosti. Hrlo se v prostoru obklopeném ze dvou stran diváky a většina herečkových akcí to nenásilně respektovala. Až na jevištní mluvu, jež se pohybovala spíše na hladině televizní komornosti, takže kdykoli se herci otočili zády, případně ulehli na podlahu, nebylo je slyšet (natož jim rozumět) dál než do prvních pár řad.

Scéna složená z rudých stoliček byla zajímavá do chvíle, kdy se s ní zajímavě pracovalo. Jak ale představení postupovalo, nápaditost ubývalo. Totéž by se dalo říci i o postavě hluchoněmého sluhu Tonyho, jehož tajuplná beztvářná amorfnost a obřadná chůze upoutávala prvních pár obrazů, posléze se stávala pouhým ornamentem. A do třetice to platí o práci s hudbou – stručný opakovaný motiv na cembalo navozuje pocit svazující dvorské etikety, ale posléze už funguje jen jako stereotypně členící zvukový element.

Adriena Roučková nasadila Královnu v sice herecky zvládnuté, ale natolik exponované rovině sebeironické nadsázky, že z ní už neměla kam stoupat. Umí velice dobře pracovat s hlasem i emocí, a přesto se její Královna stávala po čase výrazově jednotvárnou. Jakoby nás ani na okamžik nenechala nahlédnout za hradbu své hrlosti. A když tak učinila, vytratila se královna a zbyla žadonící žena. Cocteauova Královna je ale velice rafinovaná v tom, že diváka udržuje v permanentní nejistotě, co a kdy předstírá a jakou hru právě hraje. Cocteau je romantika, poezie i politika, vše dokonale provázané v jednom dramatickém tahu. Té rafinovanosti mohlo být ve vyskovské inscenaci více. V představení, které jsem viděla (sobotní ve 20.30), se navíc druhá polovina kvalitativně propadla, takzvané spadl fermen, ztratila se koncentrace, narůstala přefektní, a pozornost diváků opadávala. Stanislav Tomáše Bězy postrádal charisma romantického rebela, působil spíše sympaticky chlapeckým dojmem. Je to možný výklad, ale neladí se suverénní Královnou.

A ještě dvě otázky na závěr: komu patřil výstřel potmě v závěru? Královně? Ta zemřela dýkou. Stanislavovi? Zemřel jedem. Tak komu? A proč? A za druhé: není škoda obětovat závěrečná slova Arcivévodkyně efektnímu, ale pro mnohé nesrozumitelnému znění v němčině?

Radmila Hrdínová

Představení Dvojhlavý orel pro mě bylo velkým zážitkem a také překvapením. Ať už z hlediska herečkých výkonů, režijního ztvárnění či řešení scény, ve všech ohledech jsem mu téměř neměl co vytknout. Na amatérské divadlo to byla prostě bomba, jen částečně narušena občasnou nesrozumitelností a poněkud tichým projevem herců. To je však jen drobná skvrnka na jinak pro mě úžasném divadelním zážitku.

Filip Capanda

Hra Dvojhlavý orel mě při svém osobním hodnocení všech představení, co jsem tu o víkendu viděla, nasadila latku hodně vysoko. Typově se herci na své role hodí jako jablka ke strúdlu, jejich výkony vás po celé (poměrně dlouhé) představení nepřestanou bavit a autorům scény a kostýmů bych ráda vyšvihla kompliment. Líbí se mi skvělé nápady, které dokážou oživit, jako například točící se terč nebo houpající se „sukně“ z obruči slečny Edity. Vlastně bych na to měla jít úplně opačně a spíš vyjmenovat to, co se mi nelíbilo. S prostorem takto trochu netradičně řešené scény si herci poradili na výbornou, ale pokud sedíte ve vyšších řadách a ještě k tomu na kraji, budete natahovat uši, abyste v napjatých momentech zachytili královnu slova. A sluha, jakkoli je jeho příchod skvělým navozením atmosféry, v průběhu hry brzdí její spád, protože se nedočkáme ničeho nového a jeho obřadní krok pak vypadá trochu samotářně. Alespoň mu můžete držet palce, aby při chůzi po červených stoličkách nezavrval. Jedinou menší pihou na krásce je tedy spád hry po přestávce. Obřadnosti je najednou až příliš a původně skvělé tempo se trochu rozmělnilo v obřadnosti, které je tu najednou příliš. Věřím, že seškrat předlohu muselo být nesnadné, ale kdyby se to přece jen povedlo o kousek víc, pak byste si pochutnali na strúdlu jako obdávky, i s rozinkami a skořicí.

Ema Spurná, divadlo V.A.D. Kladno

Proč jste si vybral pro divadelní zpracování právě text Františka Nepila?

Hledal jsem pohádku, se kterou bychom mohli jezdit a hrát ji na venkovských návších. Vzpomněl jsem si při tom na text, který jsme četli našim dětem, když byly malé.

Jak se vám s textem pracovalo? Myslí, že není příliš dramatický...

Nepilova knížka je daleko rozsáhlejší, je v ní spousta krásných motivů například ze života Evelínky v polích. Ovšem právě toto jsem musel s těžkým srdcem vypustit, protože jsem si neuměl představit, jak bych to divadelně vyřešil. Jako sevřený tvar jsem tedy ponechal příběh Evelínky s Francínkem. Jevištně jsme ho přeuvyprávěli v podstatě tak, jak ho Nepil napsal.

Při inscenování jste si na pomoc vzali loutky. Proč?

Běžné s loutkami nepracuji. Vlastně je ani nenazývám loutkami, ale „paňáky“, protože vím, že neovládáme animační techniku. Prvotní impuls k začlenění loutek do pohádky byl velmi jednoduchý: naše herečka Evelínka má tmavé vlasy... Pravověrní loutkáři mi samozřejmě nadávají, že to není žádný podstatný důvod k použití loutek v inscenaci, ale nám se „paňáci“ posléze spojili s výtvarným řešením a všechno nám to tak pěkně začalo zapadat dohromady, že jsme u toho zůstali.

Váš soubor tvoří pouze tři herci, které jsme v Evelínce viděli?

Soubor má asi čtyřicet členů, ale ne všichni pracují na všem. Můžu hovořit pouze za tu část, se kterou tvořím já. K režisování jsem se navrátil po delší pauze právě proto, že jsem v jednom představení viděl hrát mladé lidi a uvědomil jsem si, jak velká je v nich energie. Hercům vždycky zdůrazňuji: „V inscenaci může být spousta chyb, ale když dvák bude cítit, že jste na jevišti naplno, tak vám každý prohrěšek odpustí. Nejhorší je, když máte na víc a hrájete na míň.“

ZuV

TO BYLO KRÁSNÝ. JEŠTĚ JEDNOU, BABÍ!

Pardon, ještě jednou Pepo!

Laskavě laskající a něžné představení, jehož dominantní složkou je specifický nadhled, humor, který potěší všechny diváky, tedy ty nejmenší i ty nejstarší. Inscenace využívá principu „jarmarečního“ divadla, jeho kontaktů vtažující nás v tomto případě velmi mile do příběhu vznikajícího vztahu, do příběhu lásky. A protože jsme v pohádce, tak tedy do vztahu mezi člověkem a vílou, přičemž režie celkem výstižně a nenásilně nabízí v motivacích promítajících se do slovního i fyzického jednání odlišnosti mezi našim světem a jiným světem. Odlišnosti přitahující k sobě člověka a vílu a zároveň odlišnosti stavící je do konfliktu, aby se v závěru dospělo nejen k přijetí odlišnosti, ale především k jejich pochopení přes konkrétní a zároveň výstavní metaforický most, kterým se stává vlas víly, ulpávající na řasách člověka. Soudím, že je velmi dobré, že na řasách, bráně oka/pohledu, a ne na srdci.

Příběh je traktován přes loutky – manekýny. Ale nedostí na tom, jsou zde i rekvizity

a scéna, se kterými je zacházeno v rovině reálné i rovině metaforické, kdy označující zůstává a označované významově košatí. Sám pohyb divadelního znaku nikde nepřekračuje mez, které by dětský divák neporozuměl, kterou by nepřijal, neboť respektuje princip otevřenosti a naivitu dětské hry. Jiná věc ovšem je, jak tomu je mezi hercem a loutkou, a vzájemnými kříženými vztahy loutka – loutka, loutka – herec, herec – herec, atd. Tady jsou ještě drobné nepřesnosti u představitelů Františka a výraznější nedůslednosti a někdy i nelogičnosti u představitelky Evelínky. Na druhou stranu Pepa Konrád jako frontman vypravěč a multivůrce ostatních postav dokáže všechny možné odchylky překlenout, neboť je tahounem představení, a svým traktováním dramatických osob nabízí hledišti partnerství, čímž v nás vyvolává libý pocit, že jsme spoluvůrci, že bez nás, bez našich reakcí by představení nebylo tím, čím je.

Vladimír Zajíc

PROČ DĚLAT LOUTKOVÉ DIVADLO...?

...to je otázka, která mně vytanula na mysl při zhlédnutí jmenované pohádky.

Možných odpovědí se dá dozajista najít mnoho, některé více „teatrologicky ušlechtilé“, některé praktické a prozaické. A právě v případě DS Tábor by mě tento důvod zajímal obzvláště, protože použití loutek a práce s nimi se mi zdálo být největším úskalím jejich neotřelé inscenace.

Co tedy může být oním důvodem?

Tak kupříkladu snaha využít výtvarné prostředky k aktivaci divákovy fantazie a využití toho, že loutka dokáže věci, které lidské tělo nesvede. S touto schopností loutkového divadla ale soubor nepracoval, loutky hlavních postav byly velmi humanoidní a nebyl nijak využit ani fakt, že jedna z postav byla nadpřirozená. Jedinou „zálež“ na divákovu fantazii tak bylo to, že loutky postrádaly oči.

Další možný důvod mohou být herecké schopnosti – někomu může být vlastnější či milejší vyjadřovat se prostřednictvím loutky než prostřednictvím vlastního těla. I tento důvod jsem ale u tohoto souboru zavrhl, hercům totiž mnohem víc „sedělo“ a také „slušelo“, mohli-li se vyjadřovat činoherně a neustále k tomu zpoza svých loutek inklinovali. Celý sál pak slyšitelně ožil při ne-loutkářských výstupech J.Konráda v postavách malého chlapce a upovídáné baby. Ostatně o loutkoherce práci se téměř ostýchám psát, hercům se bohužel nepodařilo loutky „oživit“, pouhý přiležitostný pohyb ruky či natočení těla nedostačuje k tomu, abych loutku vnímal jako plnohodnotnou dramaticky jednající jevištní postavu. Loutka tak zůstala pouze jakýmsi znakem určujícím kdo je kdo. Tímto nedostatkem na efektu ztrácí i jinak pěkný nápad, že loutka se obrací na svého vodiče jako na jakési alter ego.

Někdy může být důvodem k provozování loutkového divadla i ta prostá skutečnost, že v tomto druhu divadla není nutno se nechat limitovat věkem a fyzickým typem herce. Zde ovšem ani toto nepřichází do úvahy, vždyť hlavní milovnícký pár představovali dva mladí sympatičtí lidé odpovídající věku i vizáži. Krom toho zmiňovaný Josef Konrád předvedl, že mu není cizí ani ztvárnit postavu odlišného věku, a dokonce pohlaví, a to pouze s pomocí pokrývky hlavy jako znaku.

Mohla bych se snažit přicházet na další a další důvody, proč si soubor zvolil formu loutkového divadla, nakonec se mi ale zdá nejpravděpodobnější docela jednoduchá odpověď. Možná proto, že pohádce loutky jaksi „sluší“ a možná proto, že v DS Tábor mají loutky rádi.

Jako začátek cesty k loutkovému divadlu mi to přijde důvod dostatečný a chvályhodný, a tak bych ze srdce chtěla souboru popřát, aby na tomto začátku nesetřvali dlouhou a po cestě k loutkovému divadlu se vydali dál a dál, protože chuť, nápady a schopnosti jim nechybí.

Kateřina Baranowska

Představení hrané s absolutní energií, která vyplnila sál až po strop a i přesto, že se mi dýchalo hůř než pod vodou a že jsem si dvě hodiny ničím záda, mi inscenace dala nejvic života a lpěl jsem na každém gestu, slově a pohledu jak loutek, tak herců. Jedna z mála loutkových her, co jsem viděl, kde byla dotážená souhra vodiče – loutka. Gratuluji.

Václav Blumentrit

Sympatičtější a pozitivnější energii sršící vypravěč, který s roztomilou nadsázkou zahraje i naivního malého rozumbradu nebo protivnou panímámu. Neméně sympatičtí mladí zamilovanci (tedy přesněji řečeno, ona je ta titulní polní víla), kterým to sice trochu nevychází, ale od začátku je tak nějak jasně, že to s nimi nakonec dobře dopadne. Sluníčko a zářivá vyprava. Plná vědra člověčiny a laskavě ironického humoru.

Přiznám se, že mi byl tenhle typ (nejen) divadla vždycky od srdce protivný; stejně tak je ale nutné přiznat, že tentokrát to bylo i v příšerně vyduchaném sále Slavie podstatně snesitelnější než bývá v podobných případech obvyklé.

Vladimír Mikulka

Asi jen málo lidí může říct, že by neměli rádi poetiku Františka Nepila, nicméně hodně souborů už si natočkou, pokud jde o zdivadelnění jeho textů. Ani nevím, jestli to jde, protože to něco, co nás na Nepilovi vábí a přitahuje, je výstavní nedramatické. Není divu, že tábořský soubor na dramatickou rezignoval a naservíroval nám ilustrované vyprávění. Ale většina diváků, včetně mě, vycházela ze sálu dobře naladěna a potěšena. Přestože jsem nepochopil, proč používali loutky, proč právě tyhle loutky, proč neměly loutky obličej a herci pak hráli místo nich (i když byli krásní a milí), proč se temporytmus inscenace neměnil, proč hlavní protagonista neustále tak šlapal na pilu, jaká je vlastně věková adresnost inscenace a jestli těch slov přece jen nebylo příliš? Jenomže nabídli setkání. Setkání s Františkem Nepilem a setkání s panem Josefem Konrádem. Oba dva stejnou měrou způsobili, že se cosi událo (třetí stranou trojúhelníka bylo vstřícné hronovské publikum). Cvi, kvůli čemu takové divadlo chodíme, a kvoli čemuž leccos odpouštíme.

František Kaska

SOUTĚŽ

Vytvořte situaci!
 Porota = redakce
 Výhra = úžasná (po každém kole)
 Krabice na nápady = Sál Josefa Čapka
 E-mail = zpravodaj.jh@seznam.cz
 SMS = 777 903 538

SEMINÁŘE SEMINÁŘE SEMINÁŘE

Iniiciace mluvy, Jaroslav Kodeš

ODBOURÁME JAZYKOVÉ KLIŠÉ

S Jaroslavem Kodešem o semináři Iniiciace mluvy aneb Učme se mluvit.

Na Iniiciaci mluvy jsem se těšila. Mám totiž velmi ráda, když někomu záleží na tom, jak mluví, když někomu vůbec přijde důležité správně artikulovat. Zvláště v dnešní době, kdy se do našeho jazyka vkrádají nová nelogická spojení, důraz se klade na nedůležitá slova, mění se intonace, tempo mluvy se zrychluje a její intenzita se zvyšuje.

Pro ty, kteří si kladou otázku, proč mám správně mluvit, a nestačí jim prostě vysvětlení, aby nám ostatní rozuměli a správně nás pochopili, pak nabízím ještě jeden důvod od Jaroslava Kodeše.

„Je to náš mateřský jazyk. Když nám pánbůh daroval takový nádherný a bohatý jazyk, měli bychom ho umět lépe využívat. Když je někdo šikovný a vyrobí například krásnou židli nebo stůl, jeho um oceníme. Proč ale neoceníme, že někdo umí hezky mluvit?“

Seminář se věnuje veškerým artikulacním problémům. Intonaci, větňým a slovním důrazům, interpretacím zpravodajských a publicistických textů i beletrie.

Když jsem navštívila seminář, právě probíhalo dechové cvičení. „Nejhezčí hlas je, když se jen z poloviny používá výdechový proud. Slibuji vám, že na konci semináře to všichni řeknete na jeden nádech.“

Zkuste si to taky!

Kouzlí kouzlí kouzelník,
 vykouzlí vám za pětník
 žlutý šátek, rudou růži
 ďáblu zaprodal svou kůži.
 Je to příliš tajemné
 hrůza, úděs jímá mě,
 jímá mě při pomyslení,
 jak se dojmy rychle mění,
 včera cirkus, kouzla, čáry
 dneska čerňooká Máry,
 černá Máry v kantýně,
 přítulná i při víně,
 při víně a za pětník,
 kouzlí kouzlí kouzelník.

Když odcházím, Jaroslav Kodeš ještě podotkne: „Ale jo, vy mluvíte dobře.“ Polichocena s úsměvem říká: „Děkuji, já se přece jen trochu snažím.“ „Ha! Š máte špatné!“

Eva Koutová

Hudba v divadelní inscenaci,
 Karla Štaubertová-Sturm, Jiří Šlupka Svěrák

Seminář SEMINÁROVÝ RIFF

Tohle je nádhera
 Ráno i z večera
 Já se tak báječně mám/
 Takhle já krásně se mám.

- uvedený text je výsledkom niekoľkých minút práce na praktickej časti seminára Hudba. Text bol vytvorený pre variáciu valčíkovej melódie a poslucháči boli v rýchľom slede oboznámení s tým, že je na ňom možné pochopiť hneď niekoľko vecí: text piesne musí byť v prvom rade v poriadku rytmicky, inverzia je pokojne možná (druhá možnosť posledného verša), ale ak sa básnik riadi poučkami, tak netvorí, iba lúšti križovku. Hodina s lektorom Jiřím Šlupkom Svěrákom bola ohromujúco hutná tak informatívne ako emočne a patrí k tomu najlepšiemu, čo mi bolo dopriate na festivale zažiť.

Idea seminára venovaného hudbe vznikla v myslí režisérky Karly Štaubertovej-Sturm pred niekoľkými rokmi a tento rok našla svoje definitívne miesto v ponuke JH. Jeho účastníci sú rozdelení do dvoch skupín, ktoré sa striedajú v oboch pedagogov. Teoretická časť sa denne hudobne venuje jednému tematickému okruhu - napríklad rozhlasovej hre, činohre, muzikálu, opere a súčasne vŕhaje účastníkov do tajomstiev výberu a používania hudby pri tvorbe inscenácií. Lektorka Karla Štaubertová-Sturm so seminaristami analyzuje aj hudobnú zložku predstavení festivalového programu a DVD ukážky výnimočných predstavení rôznych divadiel. Praktická časť seminára, ktorej lektorom je skladateľ Jiří Šlupka Svěrák, je zameraná na prehlbenie schopností účastníkov pohybovať sa v intenciách hudobnej harmónie, pochopenia zákonitostí hudobnej improvizácie, dostávajú možnosť zložiť vlastné krátke témy, ktoré potom spoločne instrumentalizujú a vzápätí hrajú. Aj keď nie všetci z nich ovládajú nejaký hudobný nástroj, seminár berie ohľad tak na najtalentovanejších hráčov ako aj na tých, ktorí zatiaľ dokážu ovládať iba perkusie. Najdôležitejším je pochopiť hlasy a funkcie jednotlivých nástrojov a otvoriť sa vnímaniu hudobnej komunikácie, z hľadiska textu ide o vzťah slova a hudby a taje frázovania. Koniec dnešnej hodiny zavŕšila bluesová improvizácia. Viete napríklad, čo je to bluesový riff, pentatonika alebo walking bass? Oni to už vedia. -ZF-

Náš seminár má výbornú koncepciu - teda že je rozdelený na praktickú a teoretickú časť a obe sú senzáčné. V teoretickej časti sa venujeme tomu, ako sa v ktorom žánri narába zo zvukom a ako hudba slúži v inscenácii, praktickej sa ju snažíme pochopiť a robiť prakticky. Len jednu vec som doteraz nepochopil - ak Jiráskov Hronov trvá 78 rokov, prečo seminár Hudba začal až tento rok?

František/muž s gitarou

Robíme kopy veľmi zaujímavých a veľmi zábavných vecí. V praktickej časti sme dnes napríklad skúšali bluesovú improvizáciu, inak sa principiálne pokúšame vytvárať hudbu. Nieкто vymyslí tému a my ostatní sa pokúšame k nej niečo pridať a pán skladateľ nás koriguje a je pomáha nám. V teoretickej časti rozoberáme rôzne dramatické situácie z hudobného hľadiska, rozmyšľame o tom, ako ich riešiť, ako sa hudba používa v divadelnom predstavení, dozvedáme sa o rôznych žánroch.

Lenka/slečna s husľami

Ja som vôbec nemala predstavu o tom, čo to budeme robiť, ale zatiaľ sa mi to naozaj veľmi páči. 7 rokov hrám na violončelo a 8 rokov na klavír. Sem som sa prihlásila, lebo v našom divadle sme sa už pokúšali urobiť nejakú scénickú hudbu, a tu som sa chcela naučiť, ako sa to robí.

Anička/slečna s violončelom

Ja som sa sem prihlásil, lebo som s hudbou viac-menej sekol, nemal som možnosť ju robiť a bol to pre mňa spôsob, cez ktorý by som sa chcel k hudbe, teda k hranej hudbe vrátiť. Na klarinet som hral 9 rokov, potom 4 roky na saxofón, ale posledných 6 rokov som nerobil nič. Prístup našich pedagógov je veľmi stimulatívny, spôsob, akým s nami pracujú, je úžasný. Z dvoch častí seminára ma viac zaujíma tá praktická, teoretické veci ohľadom scénickej hudby sú pre mňa novinkou, aj keď do divadla chodím veľmi rád a asi ma ovplyvnia ako diváka.

Lukáš/muž s klarinetom

ÚTERÝ 5. SRPNA 2008

9:00 - 13:00 - učebny
Semináře a dílny

dp 10.00 hodin - Zahradka za Čajovnou
 Co babička neřekla - Jarka Holasová
O KOZE

14.00 a 20.30 hodin - Jiráskovo divadlo (95 min.)
 Host přehlídky, Divadlo v 7 a půl Brno
Nora

dp 15.00 hodin - Park A. Jiráska
 Hudební pohádka
 Brumbambulata ZUŠ Hronov
Jak vodník, Čertí, strašidla a víly zachránili Ratibořský mlýn

16.30 a 20.30 hodin - Sál Josefa Čapka (65 min.)
 Theater Abtenau/Theater Holzhausen,
 Rakousko
Můj netvor (Mein Ungeheuer)

zp 14.00, 18.00, 19.30 a 22.00 hodin - Sál Josefa Čapka (35 min.)
 Teatro HUGO Semily
Hugo

zp 16.30 - 20.30 - bývalý hotel Slavie (65 min.)
 Loutkové divadlo Střípek Plzeň
Hotel Beránek

dp 17.00 hodin - Husův sbor
 Musica per Quattro a pěvecký sbor Brumbambule
Koncert ZUŠ Hronov

dp 18.00 hodin - Park A. Jiráska
 G-POINT FUNCTION - funky, Kostelec nad Orlicí
Koncert

dp 19.15 hodin - Park A. Jiráska
 HEEBIE JEEBIES - punk-ska, Hronov
Koncert

dp 20.30 hodin - Park A. Jiráska
 SEPULTURA REVIVAL - Hronov
Koncert

dp - doprovodný program
 zp - základní program

Změna programu vyhrazena!
 V případě nepříznivého počasí
 se doprovodný program v parku ruší!

DNES ANKETA

PONĚLÍ 4. SRPNA 2008

9:00 - 13:00 - učebny
Semináře a dílny

DP 10.00 hodin - Zahradka za Čajovnou
Co babička vyprávěla - Jarka Holasová
O PALEČKOVÍ

ZP 14.00 a 19.00 hodin - bývalý hotel Slavie (65 min.)
Loutkové divadlo Střípek Plzeň
Hotel Beránek

ZP 16.30 a 20.30 hodin - Jiráskovo divadlo (85 min.)
Ženský amatérský spolek ŽAS Homole
Sextánky

ZP 16.30 a 20.30 hodin - Sál Josefa Čapka (95 min.)
Divadlo „A“ a Divadlo SHANTI, o. z. Prievidza
Malomeštiakova svadba

DP 16.00 hodin - Park A. Jiráska
SENIOR BAND Náchod,
Kapelník: Jaroslav Kopecký
Koncert

DP 18.00 hodin - Park A. Jiráska
BIG BAND ALDIS Hradec Králové,
Dirigent: Jiří Beneš
Koncert swingového orchestru

DP 20.00 hodin - Park A. Jiráska
Orka pod vedením Augustína Kuru
Koncert

DP - doprovodný program
ZP - základní program

Změna programu vyhrazena!
V případě nepříznivého počasí
se doprovodný program v parku ruší!

ZPRAVODAJ

Zpravodaj 78. Jiráskova Hronova 2008
Vydává organizační štáb.
Redakce: Zuzana Malá (šéfredaktorka), Jana Soprová, Zuzana Ferenczová, Lenka Novotná, Petra Hanušková, Eva Koutová, Ivo Měkal (fotograf), Michal Drtina (sazba)
Oficiální stránky festivalu: <http://www.mestohronov.cz>
E-mail redakce: zpravodaj.jh@seznam.cz
Tisk: KIS Hronov **Cena:** 10,- Kč
Redakční uzávěrka: 4. srpna 2008 ve 04:48h
Vychází: 4. srpna 2008 ve 14:00h

Neprošlo jazykovou úpravou!!!

Problémový club - strana 10

Co přijde
po postmoderně?

Který Milan je který?
Přiřaďte příjmení k anketní odpovědi!

Milan I:
Pokud nepříjde post-post-postmoderná -
nebo kolikrát tam ta předpona už je - tak snad
přijde řád.

Milan II:
Přijdou Meiningenští.

Milan III
-nebyl zastižen-

Milan IV
Kultura je velmi složitý mechanismus.

A.Srotzer
B.Uhde
C.Richter
D.Schejbal

Spřádané řešení: I.V., III.D., III.B., III.C. Každý má svého Milana.

Priznejme si to, přátelé. Smrdíme. Je to pochopitelné. Je léto. Je horko. Málo spíme. Máme trému. Potíme se. Přesto bychom k sobě mohli být ohleduplní a pokusit se být cítit co nejméně. Myslíte, že je to hloupost? Není. Podle průzkumů je totiž například jedním z nejčastějších důvodů rozchodu zápach z úst partnera. Pravidelně si tedy čistíme zuby. Dalším problémem může být nadměrné pocení. Je možné, že jeho důvodem je porucha potních žláz. V tom případě vám pomůže operace. Nebo sprcha. Ale pozor. Lékaři upozorňují, že kdo se moc myje, ten může dostat nepříjemnou vyrážku.

Ella

Slávek: Promiň, že ti skáču do řeči, ale máš pocit, že kdybys dělala jinou práci, která by tě uspokojovala a zároveň ti přinášela dostatek prostředků a organizačně by běžela hladce, že by ses mohla věnovat synovi, případně rodině, zcela bez úsilí? Bylo by ti jedno, že neděláš divadlo?

Anna-Marie: To je možné, že by to vyvážilo, ale je tam ještě...

Richard: Myslíš, že bys byla horší člověk, jak jsi říkala? Kdybys nepracovala v divadle?

Anna-Marie: Víš, na jedné straně je pro mě práce utrpením... Ačkoliv jsem se hodně naučila komunikovat a projevovat své city. Ale kdysi jsem vůbec taková nebyla, jo...

Slávek: Teď mě napadá... Že jsi proto začala s těmi loutkami? Že jsi tam za sebe nastřikovala panáčky...

Anna-Marie: (smích) Ne, ne... jestli bych byla horší... Teď jsem zapomněla, co jsem chtěla říct...

Nina: Asi by byla uzavřenější.

Anna-Marie: Možná. Je to pro mě svým způsobem utrpení. Třeba mi jistý druh utrpení dělá dobře. Možná každému dělá dobře. Jako by člověka lidsky posouvalo.

Ivo Čermák, Jitka Lindénová

Povolání: herec

(kritické momenty v pracovním životě herců)

NECHCI TU BÝT NAČERNO

Nedá se prosím vás zařadit nějaké ubytování pro lidi, kteří sem přijedou jen tak - bez potřeby semináře, kteří chtějí vidět divadla a být tady ve festivalovém ruchu? Např. nějakou třídu, kde si můžu nechat věci a večer se můžu složit na zem do spacáku? Klidně by to mohlo být za nějaký malý finanční obnos. Rád bych ho zaplatil, rád bych této možnosti využil. Takhle se musím propašovávat k někomu, protože tady prostě chci být, ale necítím se moc dobře - vlastně si připadám jako takový vetřelec. Nechci tu být načerno, dá se s tím prosím vás něco udělat? Myslím, že nás je takových víc, a že je i spousta lidí, kteří to, že se musí přihlásit alespoň do semináře PC, zkrátka odraří od cesty na JH úplně. Není to škoda?

ODPOVĚĎ

Pokud by tu chtěl být někdo na dva, tři dny, pořád pro ně ještě ubytování máme. Zatím všichni, kteří přišli - ubytování dostali. Pokud někdo vyloženě nechce spát v ubytovacím zařízení v posteli, může spát v Autokempu ve Velkém Dřevíči ve stanu. Nápad s otevřenou třídou pro ty, kteří přijedou jen tak, už se kdysi dávno uskutečnil, ale bohužel nefungoval dobře ze strany účastníků, kteří nedodržovali určitá pravidla této nabídky.

Marcela Kollertová

PS: Nebojte se přihlásit do PC! Je svěží, poučný a nezabere čas.

-red-